

112

vervangen door beleggingen bij de centrale banken; niettemin bereikten de eerstgenoemde op 25 juni 1931 nog 77 pct. van het totaal.

Onheilspellende tekenen kondigden ondertussen de crisis van het internationale financiële stelsel aan: in mei 1931 deed zich de beruchte krach van de 'Oesterreichische Kreditanstalt' voor; op 13 juli sloot Duitsland zijn banken en schortte het de uitkering van de herstelbetalingen op. De Bank of England leed in die maand juli de zwaarste goudverliezen die ze ooit moest boeken: 31 miljoen pond.

Opgeschrikt door die golf van onrust besliste de Nationale Bank in augustus het hierboven beschreven beleid nog te verscherpen, ofschoon de Federal Reserve Bank en de Banque de France aan de Bank of England, op haar verzoek, steun verleenden en het in die omstandigheden moeilijk was openlijk aan de geest van internationale samenwerking afbreuk te doen. De Bank streefde er toen naar het pondenbezit te verlagen tot beneden het bedrag dat nodig was voor de dienst van de buitenlandse pondenschuld voortkomend uit de stabilisatielening; aldus zou België per saldo in geen geval nog een verlies kunnen leiden door een inzinking van de koers van die valuta. Alle voorzorgen werden anderzijds genomen om te bewerkstelligen dat de gehele dekking van de biljettencirculatie van de Bank, zoals ze op de weekstaten was aangegeven, uitsluitend in goud zou kunnen worden samengesteld in de veronderstelling dat een van de grote valuta's (pond, dollar of Franse frank) zou ineenstorten.

Het nieuws van de val van het pond werd in de Nationale Bank vernomen op zondagnmiddag 20 september. De vice-gouverneur, de minister van financiën en minister van staat Francqui, lid van de Regentenraad van de Bank, werden onmiddellijk ingelicht. Het directiecomité vergaderde nog dezelfde avond vanaf 22 uur tot laat in de nacht. Alle schikkingen werden getroffen om onmiddellijk alle tegoeden in andere deviezen dan het pond in goud om te zetten. De gouverneur, die op reis was, werd telefonisch van de toestand op de hoogte gebracht.

De Regentenraad vergaderde op 21 september om 11 uur en verleende zijn goedkeuring aan de getroffen schikkingen. Overal ter wereld werden de correspondenten van de Bank ingelicht en zon-

der enige moeilijkheid konden alle herdisconterings- en mobiliseringsakkoorden worden uitgevoerd: in minder dan 24 uur werden voor ruim 4,5 miljard fr. deviezen omgezet in goud, waarvan 106,6 miljoen dollar bij de Federal Reserve Bank te New York. De geest van samenwerking tussen de centrale banken was plots totaal verdwenen. Dezelfde dag publiceerde de Bank een geruststellende mededeling, waarin werd verklaard dat de dekking van de belga meer dan 67 pct. bedroeg en alleen nog goudmetaal bevatte. Over het sterlingtegoed van de Bank repte de mededeling met geen woord; **het werd geboekt in de post Portefeuille. Wissels op België en op het buitenland' en bleef aldus voor de buitenstaanders verborgen.** Trouwens de Regentenraad zelf blijkt niet over alle gegevens van de zaak te hebben beschikt. De discontovoet onderging geen wijziging. Voor de radio verklaarde gouverneur Franck op dubbelzinnige wijze dat de Bank niets zou verliezen.

Op 22 september verscheen P. Van Zeeland in de Bank of England om ophelderingen te vragen over de nieuwe toestand. Hij begon met te verklaren dat de Nationale Bank, en hijzelf in het bijzonder, bij de publieke opinie de zondebok zou zijn voor de geleden verliezen. Hij onderstreepte ook de morele schade die de Bank of England in Europa zou lijden. H.A. Siepman, die hem in afwezigheid van Norman ontving, toonde zijn volle begrip voor de ontredde-ning die bij de Nationale Bank heerste, maar betoogde dat wat gebeurde onvermijdelijk was. Toen Siepman verklaarde dat een terugkeer naar de vroegere goudpariteit van het pond voor altijd was uitgesloten, reageerde Van Zeeland zeer verwonderd. Siepman zei dat de koers van het pond vrij zou mogen zweven tot hij een nieuw evenwichtspeil zou vinden, maar hij kon niet preciseren hoelang die overgang zou duren. In dat geval, antwoordde Van Zeeland, is de toestand nog ernstiger dan ik had gedacht. Na nog enkele gedachtewisselingen werd hij koelweg afgescheept. De illusies die te Brussel nog werden gekoesterd, waren meteen weggeveegd.

Het is opvallend dat gouverneur Franck niet bij de onderhandelingen met de Bank of England was betrokken. Ook in de voorafgaande jaren was het steeds Van Zeeland die de besprekingen over

113